

บทที่ 5

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค โดยปัจจัยดังกล่าวนี้จะสามารถสะท้อนถึงรูปแบบพฤติกรรมของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมาย ภายใต้บริบทของการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องและการสื่อสารในปัจจุบัน

จากข้อสันนิษฐานการวิจัยข้อที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น คือ แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ส่งผลต่อความต้องการในการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)”

จากข้อสันนิษฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายของกลุ่มวัยรุ่นโดยมุ่งศึกษาใน 3 ปัจจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1 แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น
- 5.2 เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค
- 5.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์

5.1 แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น

จากการศึกษาพฤติกรรมในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายผ่านกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในบทที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพบุคคล การถ่ายภาพวิวสถานที่ การถ่ายภาพอาหาร รวมถึงการถ่ายภาพกิจกรรม โดยวิธีการถ่ายภาพมีทั้งในลักษณะที่ถ่ายด้วยตัวเอง และให้ผู้อื่นถ่ายให้ โดยการใช้เทคนิคพิเศษที่มาจากกล้อง แต่จากการศึกษาภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่างแล้วพบว่า ลักษณะการถ่ายภาพที่น่าสนใจ คือ การถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง หรือเรียกว่า Self Portrait โดยผู้ถ่ายภาพกับผู้อยู่ถูกถ่ายเป็นบุคคลคนเดียวกัน

ภาพที่ 5.1-5.3 แสดงตัวอย่างของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง

อีกหนึ่งการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง หรือ Self Portrait เป็นลักษณะการถ่ายภาพที่มีมุมในการถ่ายค่อนข้างจำกัด หลังจากถ่ายภาพแล้วต้องมีการตรวจเช็คความสมบูรณ์และความสวยงามของภาพ ดังนั้นกล้องคอมแพคที่ใช้ฟิล์มจึงไม่เหมาะกับการถ่ายภาพ เพราะนอกจากจะไม่สามารถตรวจเช็คภาพได้แล้ว ยังทำให้สิ้นเปลืองฟิล์มด้วย

หลังจากที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องถ่ายภาพจนกลายเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพค อย่างเช่นปัจจุบันแล้ว การถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง จึงได้รับความนิยมถ่ายภาพกันมากขึ้น เพราะสามารถถ่ายภาพได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกังวลเรื่องการบันทึกภาพ เพราะสามารถบันทึกภาพลงในการ์ดบันทึกข้อมูล (Memory Card) ซึ่งทำให้สามารถถ่ายภาพจำนวนมากๆได้ และในขณะเดียวกันก็ยังสามารถตรวจเช็คความสมบูรณ์และความสวยงามของภาพผ่านหน้าจอ แสดงภาพถ่ายจากตัวกล้องได้ ผู้ใช้จึงสามารถถ่ายภาพตัวเอง แล้วตรวจเช็คจากตัวกล้อง และสามารถถ่ายภาพได้จำนวนมากเท่าที่ต้องการได้ ถือเป็นวิธีการถ่ายภาพรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องนั่นเอง

จากประเด็นการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มและได้สอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง

ภทราณีตย์ ดำรงพร กล่าวว่า “...มันคงเป็นเรื่องปกติไปแล้วมังคะ คือพอหยิบกล้องขึ้นมา ก็จะถ่ายตัวเองเก็บไว้ ถามว่าเพราะอะไรก็คงเพราะว่าอยากถ่ายตัวเองเอาไว้ดูว่าตอนนี้เราหน้าตา

เป็นยังไง หน้าอ้วนมัย สวยมัยอะไรประมาณนั้น...” (ภัทรานิตย์ ดำรงพร, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของภัทรานิตย์ ดำรงพร แสดงถึงลักษณะการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เพื่อถ่ายภาพตัวเองว่า การถ่ายตัวเองเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการใช้กล้อง หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการใช้งานหลักของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คของภัทรานิตย์ ดำรงพร ก็ว่าได้ โดยในการถ่ายภาพตัวเองนั้นมีจุดประสงค์เพียงแค่ต้องการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของตัวเองที่เน้นไปที่บุคลิกภาพความสวยงามของตัวเองเป็นหลัก

ในขณะที่เดียวกันมธุรส แจ่มกระจ่าง ก็ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองว่า “... อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นคนถ่ายรูปขึ้น แอ็คเป็น โฟสทำเป็น เวลาถ่ายรูปออกมาก็จะโอเค เลยชอบถ่ายตัวเองเก็บไว้ เช่น ถ้าวันนี้ส่องกระจกแล้วรู้สึกว้า วันไหนดูดีจัง ก็จะหยิบกล้องขึ้นมาถ่ายซะหน่อยถ้าสวยจะได้เอาไว้ขึ้นเฟซบุ๊ก...” (มธุรส แจ่มกระจ่าง, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของมธุรส แจ่มกระจ่าง พบว่า มธุรสมีความรู้สึกมั่นใจว่าตนเองเป็นคนที่ถ่ายภาพออกมาแล้วดูดี จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มธุรสชอบถ่ายภาพตัวเอง โดยมีความมุ่งหวังว่า หากถ่ายภาพแล้วออกมาสวยงาม ดูดี ก็จะทำภาพนั้นไปโพสในเฟซบุ๊กต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว จุฑารัตน์ นาคมาลี ยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองไว้ว่า “...สำหรับหนูคิดว่า การถ่ายภาพตัวเอง มันเหมือนเป็นนิสัยในการใช้กล้องไปแล้ว จริงๆจะเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่นก็ได้ คือใครที่มีกล้องเชื่อว่่าก็ต้องถ่ายตัวเองไว้บ้างอยู่แล้ว จะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่ามั่นใจว่าเราดูดีแค่ไหน...” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของจุฑารัตน์ นาคมาลี ได้ให้ทรรศนะว่า การถ่ายภาพตัวเองเหมือนเป็นนิสัยของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คไปแล้ว ไม่ว่าจะใครที่มีกล้องก็จะมีโอกาสถ่ายภาพตัวเองเอาไว้ และยังเสริมว่าอาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น

จากกรอบแนวคิดเรื่อง อัตลักษณ์ พบว่า อัตลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็นระดับต่างๆ 5 ระดับ เมื่อทำการวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์พบว่า การที่วัยรุ่นได้ถ่ายภาพตัวเองนั้นเป็นการแสดงอัตลักษณ์ในระดับบุคคล (Personal Identity) และยังเสมือนเป็นการ

ตระหนักรู้ (Awareness) ในตัวตนของตนเอง ว่าตนเองมีรูปร่างลักษณะ บุคลิกภาพเป็นอย่างไร เรียกได้ว่าเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Conception) ที่เกิดจากอิทธิพลทางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มสังคมที่มีผลต่อการมองตนเอง และคิดเกี่ยวกับตนเอง จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสามารถมองตนเองว่า ตนเองมีลักษณะอย่างไร มีจุดเด่น จุดด้อยอะไร ไม่ใช่เรื่องแปลกที่วัยรุ่นในซีกฝั่งดิจิทัลคอมแพ็คมาถ่ายภาพตัวเอง เพื่อให้เห็นว่าตัวเองมีรูปร่างลักษณะสวยงามหรือไม่อย่างไรนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับประเด็นการถ่ายภาพตัวเอง ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงทรรศนะได้น่าสนใจว่า “..บางคนดูจากภายนอกอาจจะเป็นคนที่ดีปกติ ไม่ได้หน้าตาดี หรือมีอะไรพิเศษ แต่ถ้าถ่ายภาพออกมา หรือมองผ่านกล้องเค้าก็อาจจะเป็นคนที่มีบางมุมที่น่าสนใจอย่างตัวหนูเอง ปกติเป็นคนใสแฉ่ว หนูเป็นเด็กเรียน แต่บางทีก็ชอบถ่ายรูปถอดแฉ่ว หามุมสวยๆ ของตัวเองถ่าย ก็ออกมาดูดีได้เหมือนกัน ซึ่งคนอื่นอาจจะไม่เห็นเราในมุมนั้นก็ได้..” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของนิวาริน สัพพัญญูสิริ พบว่า การถ่ายภาพตัวเองนอกจากแสดงให้เห็นถึงลักษณะตัวตนของผู้ที่ถ่ายแล้ว ยังเปิดให้เห็นมุมมองใหม่ๆ หรือลักษณะตัวตนของผู้ถ่าย ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจไม่สามารถมองเห็นได้จากการมองผ่านสายตา แต่สามารถมองเห็นได้จากมุมมองของกล้อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นิวาริน ต้องการจะนำเสนอบุคลิกภาพที่แตกต่างออกไปของตัวเองผ่านการถ่ายภาพตัวเอง

เช่นเดียวกันกับสุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองไว้ว่า “...การถ่ายภาพตัวเองมันเป็นเรื่องเหมือนการพรีเซนต์ตัวเองแบบหนึ่งเหมือนกัน คือรูปที่เราถ่ายถ้าสวยเราก็อยากเอาไปให้คนอื่นดู แล้วพอคนอื่นดูเค้าก็จะเห็นว่าเราเป็นคนแบบไหน หน้าตาแบบไหน มีบุคลิกยังไง...” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล แสดงให้เห็นว่าสุดาทิพย์มองการถ่ายภาพตัวเองว่าเป็นช่องทางในการการแสดงผลทางบุคลิกภาพของบุคคล โดยให้เหตุผลว่าเมื่อมีการถ่ายภาพตัวเอง รูปที่ออกมาหากมีการนำไปแบ่งปันหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้เห็น ก็จะเป็นการแสดงผลออกให้ผู้อื่นเห็นว่าตัวเรามีบุคลิกลักษณะอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ว่า บุคคลต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หรือผู้ที่อยู่ร่วมสังคมหรือกลุ่มเดียวกัน ส่งผลให้บุคคลยอม

ต้องการแสดงตัวตน (Marking Oneself) ดังนั้นการถ่ายภาพจึงเปรียบเสมือนการแสดงออกทางบุคลิกภาพในเชิงบุคคล เพื่อต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ และยอมรับถึงตัวตนของบุคคลนั้นนั่นเอง

นอกจากนั้นแล้ว พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองว่า “...จริงๆแล้วแต่ก่อนเราก็ไม่ได้คิดที่จะถ่ายรูปตัวเองแบบตอนนี้ แต่อาจเป็นเพราะว่ากล้องมันเอื้อให้เราทำได้ แคมเดียวนี้มันสามารถโยนลงคอมก็ง่าย โหลดลงเฟสบุ๊คก็ง่าย มันก็ยิ่งทำให้เราอยากถ่ายรูปมากขึ้น แล้วยิ่งเดี๋ยวนี้กระแสเกาหลีหน้าเนียนใสกำลังมา หลายคนก็ถ่ายรูปตัวเองขึ้นในเฟสบุ๊ค ก็เลยกลายเป็นเหมือนตัวเร่งให้เราอยากถ่ายรูปตัวเองมากขึ้น...” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มพิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต สามารถแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ในระดับบุคคลของวัยรุ่นผ่านการถ่ายภาพตัวเอง ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า ในอดีตก่อนที่จะมีกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เราอาจพบการแสดงอัตลักษณ์ได้น้อย เมื่อเทียบกับในปัจจุบัน สาเหตุของการสร้างอัตลักษณ์จึงอาจเกี่ยวข้องโยงกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบันก็เป็นได้ จึงทำการศึกษาแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์เพิ่มเติมทำให้พบว่า แท้จริงแล้วนั้น อัตลักษณ์มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ ซึ่งระบบโลกาภิวัตน์ได้ทำลายมิติของพื้นที่และเวลา ส่งผลให้รูปแบบวัฒนธรรมนั้นเกิดการหลอมรวม นำไปสู่ค่านิยมใหม่ๆของสังคม ทำให้การสร้างอัตลักษณ์กลายเป็นส่วนสำคัญของสังคมระบบทุนนิยม รวมไปถึงการแสดงถึงความมีตัวตนในโลกของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า การถ่ายภาพตัวเองอาจเป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ที่ให้ความสำคัญกับใบหน้า รูปร่าง ความสวย ความงาม ทำให้การถ่ายรูปตัวเองสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลออกมาได้อย่างชัดเจน และยังสามารถนำไปโพสต์ลงบนอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความมีตัวตนของตนเองได้อีกด้วย

5.2 เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากบทที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลลักษณะพฤติกรรมในการใช้จากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น เราจึงได้พบลักษณะในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คซึ่งมีผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีจากตัวกล้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไปแล้วใน

ข้างต้นว่า นับแต่มีการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง จากเดิมที่เคยบันทึกภาพด้วยฟิล์ม มาเป็นระบบดิจิทัลนั้น ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ใช้มีความเปลี่ยนแปลงไป จากข้อสังเกตดังกล่าว ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์และพิสูจน์ให้เห็นว่า เมื่อกล้องได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีแล้ว จะส่งผลให้พฤติกรรมในการใช้กล้องที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร และจะมีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายในลักษณะใด ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อสันนิษฐานข้อที่ 2

จากการสนทนากลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนาที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีของกล้องที่ได้รับการพัฒนาในปัจจุบัน อาทิ การใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในแง่ของการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีจากตัวกล้อง รวมไปถึงบทบาทของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คที่มีผลต่อการถ่ายภาพในปัจจุบัน

ตามที่ได้กล่าวถึงในข้างต้นแล้วว่า ผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ โดยที่ลักษณะแรกคือ ความสะดวกสบายในการใช้งาน ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาระบบการบันทึกภาพจากฟิล์มมาสู่ระบบดิจิทัล จากการสนทนากลุ่มพบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มีผลต่อการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มวัยรุ่นในหลายลักษณะด้วยกัน ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดที่ได้อ้างอิงไว้ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการใช้งานเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากการสนทนากลุ่มในประเด็น “อะไรคือความเปลี่ยนแปลงเมื่อกล้องฟิล์มพัฒนามาเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค” พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดีเมื่อนำมาพิจารณาและจัดเรียงข้อมูลแล้วจะพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปออกมาได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 สามารถบันทึกภาพได้มากขึ้นกว่ากล้องฟิล์ม

เสาวณีย์ มณีนาค ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลเก็บภาพได้เยอะกว่าเห็นๆคะ คือกล้องฟิล์มก็ได้เต็มทีคือ 36 ภาพ แต่กล้องดิจิทัลเก็บได้มาก แล้วแต่เราอยากจะทำ” (เสาวณีย์ มณีนาค, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

ภัทรานิตย์ ดำรงพร ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แน่ๆก็คือ เรื่องการเมมภาพคะ ฟิล์มม้วนหนึ่งก็ 36 รูป แต่พอมาเป็นดิจิทัลเก็บได้เยอะมาก เป็นหลักพันคะ ก็มากกว่าเห็นๆอยู่แล้ว” (ภัทรานิตย์ ดำรงพร, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

พนิดา สังข์ทอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลหลักๆคือการบันทึกภาพ คือเราจะเก็บที่รูปก็ได้ เป็นพันๆรูป บางที2-3 เดือนจะไหลลุดรูปลงคอมพิวเตอร์ครั้งหนึ่ง เพราะว่ากล้องมันเก็บภาพได้เยอะจริงๆ ต่างกับฟิล์มเลยอะ” (พนิดา สังข์ทอง, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากกลุ่มของความคิดเห็นในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างสังเกตเห็นความแตกต่างของการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์แก้กับกล้องที่ใช้ฟิล์มได้อย่างชัดเจนในด้านการเก็บบันทึกภาพ เพราะการพัฒนากล้องมาสู่ความเป็นดิจิทัลนั้น คุณลักษณะแรกๆที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการระบบการบันทึกภาพ และวัสดุที่ใช้ในการเก็บบันทึก ซึ่งการพัฒนาการระบบการบันทึกภาพนอกจากจะทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกสบายในการใช้งานมากยิ่งขึ้นแล้ว ผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตว่าการพัฒนาดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้ใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้กล้อง ให้เข้ากับการใช้งาน ซึ่งอาจเป็นที่มาของคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกิดจากการพัฒนากล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ได้

จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานการทำงานของสื่อใหม่ ว่าสื่อใหม่ทุกประเภทประกอบด้วยรหัสแบบดิจิทัล จึงสามารถนำเสนอข้อมูลได้ในเชิงปริมาณ (Numerical Representation) สามารถทำให้การผลิต การบันทึกง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นสามารถรองรับได้ด้วยสื่อที่มีศักยภาพที่พัฒนาความจุขึ้นในทิศทางเดียวกัน

เมื่อนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับลักษณะของการบันทึกภาพของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ จึงพบว่า การที่กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ทำงานด้วยระบบดิจิทัล จึงทำให้สามารถเก็บข้อมูลภาพในรูปแบบของดิจิทัล ทำให้สามารถนำไปใช้งานได้ง่าย และยังสามารถพัฒนาศักยภาพในการบันทึกภาพเพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย

5.2.2 ประหยัดค่าใช้จ่าย

พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้กล่าวว่า “ตอนที่เราใช้ฟิล์มกัน ต้องเสียเงินซื้อฟิล์ม ถ่ายได้จำกัดแค่ 36 รูป แล้วก็ต้องเสียค่าล้างฟิล์ม ค่าอัดรูป จำได้ว่าตอนงานรับปริญญาพี่ ใช้ฟิล์มเป็น 10 ม้วน ไหนจะค่าฟิล์ม ไหนจะค่าล้างอัด เสียไปเยอะมากๆ ซึ่งเดี๋ยวนี้อะมีเงิน 3,000 ก็ซื้อกล้องดิจิทัลบางรุ่นได้แล้ว” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

ปานเรขา วรรณศรี ได้กล่าวว่า “เวลาใช้ฟิล์มบางที่ก็ถ่ายๆไป แต่พอจะเอาไปล้างก็ชี้เกี่ยจเอาไปล้าง แบบต้องเสียค่าน้ำนาคานี้ แกรมต้องไปลุ้นว่ามันจะใช้ได้มั๊ย คือถ้าถ่ายเสียยังงี้เค้าก็ต้องเก็บตั้งค้ค่าล้างเราอยู่ดี” (ปานเรขา วรรณศรี, สนนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

สุจิตรา อินทะพรหม ได้กล่าวว่า “จริงๆหนูก็ไม่เคยใช้กล้องฟิล์มเลย พอจะเริ่มใช้กล้องกล้องดิจิทัลก็มีมาให้ได้ใช้แล้ว แต่รู้ว่ามันเสียซบเสียซ้อ้น ค่าใช้จ่ายมันมีเรื่อยๆ อย่างรุ่นพีที่เค้าต้องถ่ายรูปส่งอาจารย์ด้วยกล้องฟิล์ม มันดูวุ่นวาย ต้องไปหาซื้อฟิล์มราคาถูกๆ มาใช้ กระดาษอัดด้วย คือมีแต่ค่าใช้จ่าย ไม่เหมือนกล้องดิจิทัล เสียค่ากล้องกับค่าเมมที่เดียว” (สุจิตรา อินทะพรหม, สนนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากการที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสามารถเก็บภาพโดยใช้การ์ดความจำ ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพ ซึ่งในการถ่ายภาพโดยใช้กล้องฟิล์ม ผู้ใช้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อฟิล์ม ซึ่งฟิล์มก็มีความจุภาพเพียงไม่เกิน 36-38 ภาพ หากต้องถ่ายภาพจำนวนมากๆ ก็อาจต้องใช้ฟิล์มหลายม้วน นอกจากนั้นแล้วยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำฟิล์มไปล้างแล้วอัดภาพต่อไป จะเห็นได้ว่า การใช้กล้องฟิล์ม ในการถ่ายภาพแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายตามมามากมาย

อย่างไรก็ดีผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของตัวกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค นอกจากจะทำให้ผู้ใช้เกิดความสะดวกสบายในด้านการใช้งานแล้ว ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ทำให้ผู้ใช้หันมาใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คกันมากขึ้น

5.2.3 ถ่ายภาพแล้วสามารถดูภาพได้เลย

พรรณธิดา ชูกำแหง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องฟิล์มถ่ายแล้วเช็คดูไม่ได้ แต่กล้องดิจิทัลทำได้ เมื่อก่อนคือพอถ่ายก็ต้องไปลุ้นกันเอาเองว่าถ่ายไปแล้วสวยมั๊ย ภาพมืดหรือเปล่าตอนที่ล้างฟิล์ม แต่เดี๋ยวนี้อถ่ายปุ๊บก็ดูเลยว่า ภาพโอเคหรือเปล่า” (พรรณธิดา ชูกำแหง, สนนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

รุ่งตะวัน กุลพันธ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมีหน้าจอให้ดูภาพตอนที่ถ่ายเสร็จแล้ว เราก็จะได้ดูว่าภาพออกมาโอเคมั๊ย ไม่เหมือนตอนที่เป็นฟิล์ม ดูไม่ได้ มาดูอีกทีตอนที่อัดล้างมาเป็นภาพแล้ว” (รุ่งตะวัน กุลพันธ์, สนนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

เกศนี คำปิ่น ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมันดีกว่าเยอะเลยอะ อย่างเวลาถ่ายรูปไปแล้วก็เช็คได้ว่าชอบมั๊ย สวยมั๊ย ถ้าเป็นฟิล์มนะ จะต้องมาดูตอนอัดมาแล้ว แล้วแถมมีแค่ 36 ภาพ คงจะเสียภาพไปเยอะอะ แบบนี้สบายกว่าเยอะ” (เกศนี คำปิ่น, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้นจะเห็นว่า นอกจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คจะได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีในการบันทึกภาพแล้ว กล้องดิจิทัลคอมแพ็คยังได้รับการพัฒนาให้มีหน้าจอแสดงผลสามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้ว เพื่อตรวจเช็คความสวยงาม ความสมบูรณ์ของภาพได้ และยังสามารถลบภาพที่ไม่ต้องการและถ่ายภาพใหม่ได้ทันที ดังความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

กานดา มะปรางหวาน ได้แสดงความคิดเห็นว่า “มันดีตรงที่ พอตรวจดูแล้ว ถ้าเราไม่ชอบเราก็ลบ แล้วถ่ายใหม่ได้ หรือบางคนก็อาจจะยังไม่ลบ ค่อยไปเลือกอีกทีตอนโหลดลงคอมก็แล้วแต่ แต่คือมันทำให้เราสนุกกับการถ่ายรูปมากขึ้น ไม่ต้องมีข้อจำกัดเรื่องฟิล์มอะคะ” (กานดา มะปรางหวาน, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

กิตติยา คิดประโคน ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับหนูคิดว่าข้อดีของดิจิทัลคือเราดูรูปที่เราถ่ายไปแล้วเลือกได้เลยอะคะ ว่าอันไหนเอาไม่เอา ถ้าไม่เอาก็ลบ หรือยังไม่ถูกใจก็ถ่ายใหม่ หรืออาจจะถ่ายเผื่อ เผื่อไปเลือกอีกทีในคอมก็ได้ ถ้าเป็นฟิล์มมันคงต้องแมนจริงๆ” (กิตติยา คิดประโคน, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จุฑารัตน์ นาคมาลี ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าสังเกตดีๆ สมัยเราใช้กล้องฟิล์ม ฟิล์ม 1 ม้วนมีแค่ 36 รูป เพราะฉะนั้นแต่ละรูปก็ต้องถ่ายดีๆ คนที่ถ่ายไม่เก่งก็จะแค่ถ่ายปกติ ไม่ทำท่าทำทางเยอะมาก เพราะถ้าทำท่ามากไปเดี๋ยวภาพจะใช้ไม่ได้ แต่พอมาเป็นกล้องดิจิทัล เราถ่ายได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวภาพเสีย เพราะเปิดดูได้ เสียก็ถ่ายใหม่ได้” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นแสดงถึงข้อดีของการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่สามารถดูภาพที่ถ่ายแล้ว ทำให้สามารถเลือกรูปที่ชอบเก็บไว้ หากไม่ชอบก็สามารถลบทิ้งได้ โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าคุณลักษณะดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้การถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันมีลักษณะของภาพถ่ายหลากหลายมากขึ้น ดังที่ได้นำเสนอข้อมูลไปในบทที่ 4 เช่น ภาพบุคคล ในลักษณะที่ถ่ายตัวเอง หรือภาพอาหาร ที่ดูเหมือนเป็นการถ่ายภาพที่สิ้นเปลืองหากบันทึกภาพลงบนฟิล์ม แต่

ในปัจจุบันการถ่ายภาพได้ถูกบันทึกลงในการ์ดความจำ ทำให้ตัดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของค่าฟิล์ม และการอัดล้างภาพได้

แต่อย่างไรก็ดีการที่กล้องดิจิทัลคอมแพคเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้ว และสามารถลบภาพที่ไม่ต้องการแล้วถ่ายใหม่ได้ หากนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในลักษณะการทำงานพื้นฐานของสื่อใหม่ พบว่า สื่อใหม่จะมีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน (Modularity) เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะสื่อเดิม สื่อใหม่จึงสามารถตัดทอน หรือทดแทนส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ รวมไปถึงกระบวนการต่างๆ ได้โดยที่ลักษณะโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับลักษณะการใช้งานของกล้องดิจิทัลคอมแพคจะพบว่า เมื่อกล้องดิจิทัลคอมแพค บันทึกภาพแล้วสามารถดูภาพได้เลย โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการในการล้างฟิล์มอัดภาพ เป็นการลดขั้นตอน ลดกระบวนการ ทำให้เกิดความสะดวกในการใช้งานมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลต่อการใช้งานและพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพคนั่นเอง

5.2.4 สามารถถ่ายได้รวดเร็ว ไม่เสียเวลาในการปรับแต่งแสง

นิวาริน สัพพัญญูสิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ข้อดีของกล้องดิจิทัลแบบที่เป็นคอมแพคในความคิดคือ มันกดชัตเตอร์ถ่ายได้เลย ไม่เสียเวลา ไม่ต้องปรับรูรับแสง ชัตเตอร์ หรือปรับแต่งอะไรมาก คือกดแล้วภาพก็ออกมาโอเคเลย ทำให้เราทันต่อสถานการณ์ กดปุ๊บ แชะ ถ่ายได้เลย” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับหนูถ่ายรูปแบบโปรๆ ไม่เป็นคือคำนวณแสงอะไรแบบคนที่เค้าเก่งๆ กล้องไม่เป็น กล้องดิจิทัลมันดีสำหรับหนูคือถ่ายได้เลย กดๆ ได้เลย ไม่ต้องวัดแสงหรืออะไร กล้องมันอัตโนมัติหมด อย่างถ้าถ่ายตัวเอง แล้วต้องมากะแสงนู่นนี่ ก็คงไม่ถ่าย” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

นนท์ชนิตร์ อาชวพร ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมันดีกับคนที่อยากถ่ายรูป แต่ถ่ายรูปไม่เป็น ดูแล้วไม่เบลอก็ใช้ได้ คือเราแค่กด ส่วนกล้องมันคิดให้หมดแล้ว ว่าโอเคมัย ทำให้ใช้งานง่ายค่ะ” (นนท์ชนิตร์ อาชวพร, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้น จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพคว่า กล้องดิจิทัลคอมแพคในปัจจุบันสามารถตอบสนองความต้องการในการใช้กล้องของ

คนที่ต้องการใช้ถ่ายภาพแต่ไม่มีพื้นฐานในการถ่ายภาพ ทำให้การถ่ายภาพสะดวก ง่ายตาย ไม้ ต้องเสียเวลาปรับแต่งแสง เพราะการถ่ายภาพบางประเภทต้องอาศัยความรวดเร็วในการถ่าย เช่น การถ่ายภาพแนว Stop Motion การถ่ายภาพขบวนแห่ รวมไปถึงการถ่ายภาพตัวเอง ที่ต้องใช้ ความเป็นอัตโนมัติของกล้อง ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอัตโนมัติของกล้องดิจิทัล คอมแพ็คถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความนิยมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น นั้นเอง

เมื่อนำลักษณะความเป็นอัตโนมัติในการใช้งานของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมาเชื่อมโยงกับ แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ในลักษณะความเป็นอัตโนมัติของสื่อใหม่ (Automation) ที่ได้กล่าวถึงสื่อใหม่ ว่ามีลักษณะการทำงานที่เป็นอัตโนมัติซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะของการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ข้อมูลปริมาณ และโครงสร้างแบบส่วนย่อยดังนั้นการสร้างสรรค์ การจัดการ รวมทั้งการเข้าถึงสื่อ ใหม่ ทำให้พบว่า การที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสร้างความสะดวกสบายในการถ่ายภาพให้ผู้ใช้ โดย ผู้ใช้มีหน้าที่เพียงแค่กดชัตเตอร์เท่านั้น โดยกล้องจะทำหน้าที่คำนวณค่าแสงและประมวลผลการ ถ่ายภาพเป็นการเฝ้าอำนวยความสะดวกการใช้ ซึ่งมีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอม แพ็คด้วย

5.2.5 เพิ่มอิสระในการถ่ายภาพ

พันฉนิตา ไยน้อย กล่าวว่า “คือกล้องดิจิทัลมันเหมาะกับคนที่ไม่ได้เก่งในการใช้กล้องอยู่ แล้ว เพราะเราสามารถถ่ายได้ตามใจเรา ถ้าไม่โอเคก็ลบ จะกดทิ้ง กดชว้างยังงี้ก็ได้ เพราะมันไม่ ต้องเสียค่าล้างฟิล์ม” (พันฉนิตา ไยน้อย, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

ทัศนทอง เข้มกลัด กล่าวว่า “ลองสังเกตดูจะเห็นว่า เดี่ยวนี้เราถ่ายภาพในแต่ละครั้งได้ มากขึ้นกว่าแต่ก่อน เช่นไปเที่ยว เท่าที่จำได้ว่าเวลาไปเที่ยวกับเพื่อนๆ เราถ่ายภาพกันเป็นร้อยสอง ร้อยรูป ทั้งๆที่ไปกันแค่ 3 คน อาจจะเป็นเพราะว่าตัวกล้องมันถ่ายง่าย ทำให้เราถ่ายได้เยอะและก้ กล้าที่จะถ่ายนั่น ถ่ายนี่” (ทัศนทอง เข้มกลัด, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

เมื่อกล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้รับการพัฒนาเทคโนโลยี ให้สามารถถ่ายภาพได้อย่างรวดเร็ว มีระบบประมวลผล ที่เป็นอัตโนมัติ สามารถคำนวณค่าแสง ชดเชยแสง รวมทั้งยังสามารถดูภาพที่ ถ่ายไปแล้วได้ ทำให้ผู้ใช้สามารถตรวจสอบความสมบูรณ์ของภาพ และความสวยงามของภาพได้ ซึ่งถือเป็นการเพิ่มอิสระในการถ่ายภาพให้กับผู้ใช้

หากเปรียบเทียบการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบัน กับการใช้งานกล้องฟิล์ม จะสังเกตเห็นว่า ในการใช้งานกล้องฟิล์ม ผู้ใช้หลายคนอาจเกิดความไม่มั่นใจในการถ่ายภาพด้วยฟิล์ม ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น จำนวนความจุในการบันทึกภาพของฟิล์มแต่ละม้วนมีจำกัด และฟิล์มแต่ละม้วนก็มีค่าใช้จ่าย ทำให้การกดชัตเตอร์แต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าภาพที่ถ่ายไปนั้น จะออกมาสวยงาม หรือผู้ใช้อาจกลัวว่าภาพที่ถ่ายไปแล้วอาจจะใช้ไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เสียค่าล้างฟิล์ม อัดภาพไปโดยไร้ประโยชน์ หรือในบางกรณีผู้ที่มีหน้าที่ถ่ายภาพจะเป็นหน้าที่ของเจ้าของกล้อง เพราะจะมีความมั่นใจในการใช้งานมากกว่า

แต่ในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพได้อย่างไร้กังวล เพราะระบบของกล้องสามารถช่วยในการชดเชยค่าแสงได้บางส่วน หรือแม้ว่าจะถ่ายภาพออกมาใช้ไม่ได้ก็สามารถลบภาพนั้นได้ ส่งผลให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจในการใช้งานได้มากกว่า และในขณะเดียวกัน ผู้ใช้ก็จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คถ่ายภาพรูปแบบใหม่ๆ ได้

5.2.6 ภาพที่ได้สามารถนำไปใช้งานได้ทันที

ชิตตาพร แซ่ลี่ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แต่ก่อนเวลาจะเอาภาพที่ถ่ายด้วยกล้องที่ใช้ฟิล์มไปใช้งานในคอมต้องเอาภาพไปสแกนดูว่าสวยมาก แต่เดี๋ยวนี้คือถ่ายแล้วก็โหลดลงคอมก็ใช้งานได้เลย” (ชิตตาพร แซ่ลี่, สนนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

มธุรส แจ่มกระจ่าง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ข้อดีของมันคือพอถ่ายออกมาแล้วเป็นภาพมันเป็นไฟล์ใช้งานในคอมได้เลย เพราะเดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยเห็นใครไปอัดล้างรูปเท่าไร ส่วนใหญ่ก็จะเก็บไว้ในคอม” (มธุรส แจ่มกระจ่าง, สนนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงข้อดีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการบันทึกภาพลงในการ์ดความจำ ภาพที่เก็บบันทึกจึงมีลักษณะเป็นไฟล์ข้อมูล (Data) ทำให้สามารถลดขั้นตอนในการใช้งานได้ แตกต่างจากการใช้กล้องฟิล์ม ที่มีการเก็บบันทึกลงบนฟิล์ม การนำมาใช้ต้องผ่านกระบวนการล้างฟิล์ม อัดขยายภาพ และหากต้องนำมาใช้ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลก็ต้องมีขั้นตอนอื่นๆอีกมากมาย

อย่างไรก็ดีเมื่อนำลักษณะการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คลักษณะดังกล่าวมาทำการเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่พบว่า สื่อใหม่มีความสามารถในการแปลงรหัสของข้อมูล

(Transcoding) เป็นผลที่สำคัญจากการทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computerization) สามารถเอื้ออำนวยต่อการใช้งานของผู้ใช้สื่อ ทำให้รูปถ่ายกลายเป็นข้อมูลที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของไฟล์ข้อมูลประเภทหนึ่ง

5.2.7 มีขนาดกะทัดรัด พกพาได้สะดวก

พิมลวรรณ เล้าวงษ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้กล้องดิจิทัล อันเล็กลงเรื่อยๆ นะคะ ลองย้อนกลับไปดูกล้องฟิล์มเมื่อก่อน ต่อให้เป็นกล้องแบบคอมแพ็คก็เถอะ ขนาดก็จะไม่ได้กะทัดรัด แบบนี้ แล้วยิ่งเดี๋ยวนี้มีการแข่งขันเยอะ กล้องนับวันก็เล็ก และเบา ลงไปเรื่อย แต่ก็ดีนะค่ะ มันพกง่ายดี” (พิมลวรรณ เล้าวงษ์, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

ขนาดของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ก็ถือเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีเช่นกัน ซึ่งปัจจุบัน กลไกต่างๆ ที่อยู่ภายในตัวกล้อง ได้รับการพัฒนา เปลี่ยนแปลงจนมีขนาดเล็กลง ทำให้ขนาดของกล้องมีลักษณะที่เล็กลงตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถพกพากล้องไปใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องมาสู่ระบบดิจิทัลนั้นสร้างข้อดีในการใช้กล้องได้มากมาย สามารถตอบสนองการใช้งานที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนที่ยุ่งยากได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้พฤติกรรมในการใช้งานของผู้ใช้ก็มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งในลักษณะของการใช้งาน และการนำภาพถ่ายไปใช้งาน อันจะมีผลต่อปัจจัยในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของผู้ใช้นั่นเอง

5.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์สังคมออนไลน์

นอกจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คที่ทำให้การใช้งานของตัวกล้องมีความสะดวกสบายในการใช้งานมากขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ใช้ วิธีการถ่ายภาพ รวมถึงลักษณะภาพถ่ายมีความเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเทียบกับการใช้กล้องฟิล์ม แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาจมีส่งผลต่อการใช้งานของตัวกล้องที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์

จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการนำภาพถ่ายไปใช้ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยจะเน้นไปที่เว็บไซต์ www.facebook.com เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนิยมเข้าใช้เว็บไซต์ดังกล่าวมากกว่าสื่อสังคมออนไลน์อื่น

เมื่อทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นเกี่ยวกับเฟซบุ๊กทำให้ได้ความว่า เฟซบุ๊กเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สามารถนำเสนอภาพถ่ายและพูดคุยสื่อสารกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการสนทนากัน (Chat) หรือการแสดงความคิดเห็น (Comment) จากรูปภาพที่โพสต์ลงไป หรือความคิดเห็นที่แต่ละคนได้ถ่ายทอดออกมา ทำให้เฟซบุ๊กมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา

ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ในประเด็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารของเครือข่ายออนไลน์และการนำภาพถ่ายไปใช้ในสื่อเฟซบุ๊ก ทำให้สรุปประเด็นหลักดังต่อไปนี้

- 5.3.1 สามารถแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเฟซบุ๊ก
- 5.3.2 เป็นช่องทางในการติดต่อหรือทำความรู้จักกับบุคคลอื่น
- 5.3.3 สามารถเกิดเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใหม่ๆได้ในอนาคต

จากประเด็นหลักดังกล่าวผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลโดยยึดกรอบแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลเชื่อมโยงเข้าสู่ข้อมูล การสนทนากลุ่ม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการนำเสนอภาพถ่ายลงบนสื่ออินเทอร์เน็ต อันจะนำไปสู่ปัจจัยในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นต่อไป

5.3.1 สามารถแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเฟซบุ๊ก

สุจิตรา อินทะพรม ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เวลาไปเที่ยวกัน ในกลุ่มจะมีกล้องกันประมาณ 2-3 คน คนมีกล้องก็จะทำหน้าที่ถ่ายรูปเพื่อนเอาไว้ พอกลับถึงบ้านก็จะส่งต่อรูปกันด้วยการนำเสนอภาพถ่ายแล้วแชร์ในเฟซบุ๊ก ใครอยากได้รูปไหนก็ตามเก็บเอาในเฟซบุ๊ก” (สุจิตรา อินทะพรม, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

รุ่งตะวัน กุลพันธ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้สะดวกดี เพราะว่าเวลาไปไหนถ่ายรูปเล่นกัน คนมีกล้องก็ต้องคอยส่งเมลรูปให้เพื่อน หรือถ้าเยอะมากก็ไรท์ซีดี หรือเอาธัมพ์ไปดูเอา แต่เดี๋ยวนี้ก็โหลดขึ้นเฟชบุ๊กแล้วแทคชื่อเอา รูปไหนมีใครคนนั้นก็จะได้ ไม่ต้องเสียเวลาไปโพสขึ้นเฟชบุ๊กเอง ง่ายดีค่ะ” (รุ่งตะวัน กุลพันธ์, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

นิศรา ตั้งพิบูลย์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ไปเที่ยวมาแล้ว เวลาใครอยากได้รูปไหนก็แทคชื่ออย่างเดียวค่ะ ก็ได้รูปแล้ว แคมอยู่ในเฟชจะได้รอดเพื่อนที่ไม่ได้ไป” (นิศรา ตั้งพิบูลย์, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

นิวาริน สัพพัญญูสิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ตรงกับตัวเองตรงที่ เวลาเพื่อนไปไหนเราก็จะเป็นคนถือกล้องถ่ายรูป เพราะฉะนั้นเวลาถ่ายไปแล้วก็จะเป็นภาระเราที่จะต้องส่งรูปให้เพื่อนๆ เดี่ยวนี้ก็ใช้วิธีโหลดขึ้นเฟชบุ๊กเลย ภาพไหนที่มีเพื่อนอยู่ก็โหลดขึ้นไปหมดเลย แล้วค่อยให้เพื่อนไปเลือกกันเอาเอง” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นในลักษณะปรากฏการณ์ในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารในลักษณะของการแทนที่ (Substitution) กล่าวคือ การนำเสนอภาพถ่ายลงบนสื่อเฟชบุ๊กเพื่อแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆ ถือเป็นแทนที่วิธีการแบ่งปันรูปภาพในอดีต ด้วยเทคโนโลยีของกล้องที่ถ่ายภาพออกมาในลักษณะไฟล์ข้อมูล ทำให้ผู้ใช้สามารถนำภาพเหล่านั้นไปใช้ได้ทันทีในสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทำให้วิธีการในการแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนที่ร่วมถ่ายภาพด้วยกันเปลี่ยนแปลงไป

อนึ่งขั้นตอนของการนำเสนอภาพถ่ายในสื่อเฟชบุ๊กผู้ใช้ต้องทำการนำเข้า (Upload) ภาพถ่ายเพื่อนำเสนอบนสื่อเฟชบุ๊ก แต่ด้วยคุณลักษณะของสื่อเฟชบุ๊กสามารถแบ่งปันรูปโดยการระบุผู้ใช้สื่อเฟชบุ๊กที่อยู่ในภาพ ทำให้เมื่อแบ่งปันรูปไปแล้ว รูปเหล่านั้นจะสามารถส่งไปจัดเก็บในอัลบั้มภาพของผู้ใช้ที่ได้รับการระบุในภาพนั้น เราวิธีการแบ่งปันรูปวิธีนี้ว่า การติดป้ายรูป หรือเรียกว่า Tag รูป นั่นเอง

นอกจากนั้นแล้ว ผู้ใช้ ยังสามารถทำการนำเข้าภาพถ่าย (Upload) ได้อย่างไม่จำกัด ทำให้ผู้ใช้จำนวนไม่น้อย นำเข้าภาพถ่ายในจำนวนมากๆ ซึ่งอาจเป็นการทดแทนการส่งมอบรูปภาพในรูปแบบปกติ ที่ไม่ได้ใช้ผ่านสื่อเฟซบุ๊กก็ได้

จะเห็นได้ว่านอกจากเทคโนโลยีของสื่อเฟซบุ๊กจะสามารถแทนที่วิธีการแบ่งปันภาพถ่ายของผู้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้แล้วนั้น ยังสามารถนำเข้าภาพถ่ายได้มากเท่าที่ผู้ใช้ต้องการ เราจึงอาจเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในมุมมองของการนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ (Numerical Representation) และความสามารถในการแปลงรหัสสื่อใหม่รูปแบบอื่นๆ ได้ (Transcoding) ที่สามารถอธิบายวิธีการนำเข้าภาพถ่ายจากกล้องสุ่มคอมพิวเตอร์ ในปริมาณมากๆ ได้ ว่าเป็นปรากฏการณ์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารนั่นเอง

5.3.2 เป็นช่องทางในการติดต่อหรือทำความรู้จักกับบุคคลอื่น

พัฒนา ไยน้อย ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การลงรูปในเฟซบุ๊กเป้าหมายหลักอาจจะเพื่อเป็นการอวดเทพตัวเองให้เพื่อนๆ ได้เห็น แต่อีกเป้าหมายหนึ่ง ก็อาจจะเป็นการแสดงให้คนอื่นเห็นว่าเราน่าตาอย่างไร เชื่อว่าอาจมีคนอยากรู้จัก เข้ามาพูดคุยกับเรา เพราะว่าเห็นรูปเราก็ได้” (พัฒนา ไยน้อย, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

สุดาทิพย์ วิศิษฏ์ธัญญากุล ได้แสดงความคิดเห็นว่า “มันอาจเป็นการเปิดโอกาสให้คนได้รู้จักกันก็ได้ อย่างบางที่เราจะมีกลุ่มเพื่อนของเรา แต่ก็อาจมีเพื่อนของเพื่อนเค้าเห็นรูปเราแล้วก็มาคุยกับเรา เราก็มีเพื่อนเพิ่ม” (สุดาทิพย์ วิศิษฏ์ธัญญากุล, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จิตตภาพร แซ่ลี ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ที่เห็นชัดๆ ก็คือ เพื่อนสมัยเรียนมัธยมบางคนก็ไม่ได้ติดต่อกันมานานแล้ว แต่พอเราลงรูปในเฟซบุ๊ก เค้ามาเห็นก็จะได้ ก็เลยได้ติดต่อพูดคุยกัน” (จิตตภาพร แซ่ลี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

พรรณธิดา ชูกำแหง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เวลาเล่นเฟซบุ๊ก ก็จะเล่นแบบคลิกเพื่อนของเพื่อนต่อไปเรื่อยๆ ถ้ามีใครน่ารัก ถูกชะตา เราก็อยากเข้าไปทักทายพูดคุย ก็ถือเป็นทีที่ทำให้เราได้เจอคนที่เราชอบ หรือถูกใจก็ได้” (พรรณธิดา ชูกำแหง, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก ถือเป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสให้บุคคลกับบุคคล ที่อาจไม่ได้มีความคุ้นเคยกัน หรืออาจไม่ได้พูดคุย พบเจอกันมานาน สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ จากการนำเสนอภาพถ่ายของตนเองบนสื่อเฟซบุ๊ก ซึ่งในกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ พบว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นปรากฏการณ์ในการใช้สื่อในรูปแบบเพื่อใช้เป็นการเสริม กล่าวคือ ผู้ใช้งานสื่อเฟซบุ๊ก ที่มีการนำเสนอภาพถ่ายของตนเองลงบนสื่อ สามารถใช้สื่อเฟซบุ๊กเป็นช่องทางเพิ่มเติมในการที่จะได้มีโอกาส พูดคุย ทำความรู้จัก กับบุคคลอื่นได้ ถือเป็น การสื่อสารที่เสริมการสื่อสารในรูปแบบอื่น แต่ทว่าการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นการสื่อสารลักษณะพิเศษ ที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ที่ไม่เคยได้พูดคุยกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นบุคคลแปลกหน้า สามารถพูดคุยกันได้ ภายใต้บริบทของโลกอินเทอร์เน็ต ที่บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ไม่เคยเห็นหน้ากันได้

5.3.3 สามารถเกิดเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใหม่ๆได้ในอนาคต

พรรณราย ไสยกิจ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แต่ก่อนก็มี Bloggang จนมาเป็น Hi5 มาเป็น Facebook จนเดี๋ยวนี้ก็มี Twitter มีเว็บไซต์ มีโปรแกรมให้คุณแชทกัน สามารถลงรูปกัน เยอะแยะ อีกหน่อยก็อาจจะมียอะไรที่ใหม่ๆ ให้เราได้ใช้มากขึ้นก็ได้” (พรรณราย ไสยกิจ, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถนำไปเชื่อมโยงกับแนวคิดการสื่อสารคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางในรูปแบบการสื่อสารเพื่อเป็นการแผ่ขยาย พบว่า ในอดีต เรามีเว็บไซต์หรือซอฟต์แวร์ที่ให้บริการในการสนทนาบนอินเทอร์เน็ตจำนวนไม่มากนัก แต่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามีเว็บไซต์ต่างๆ ที่ให้เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน สามารถพูดคุย สนทนา แบ่งปันภาพถ่าย เรื่องราว ความคิดเห็นต่างๆ กันได้มากขึ้น ภายใต้รูปแบบของการสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง

แนวคิดนี้ได้กล่าวถึงลักษณะสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นบนภายใต้การสื่อสารโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง ว่าชุมชนเทียม โดย ชุมชนเทียมเป็นสังคมหนึ่งที่มีความหมายเป็นของตัวเอง และแตกต่างไปจากความหมายทางสังคมอื่น ๆ ที่สัมผัสได้ด้วยตา ทำให้เราได้เห็นถึงลักษณะรูปแบบของการแสดงออก (Focus of Expression) ภายใต้บริบทของการพัฒนาเทคโนโลยี นั้นหมายความว่า เป็นไปได้ที่ในอนาคต ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารจะสามารถ

ทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสื่อสารของมนุษย์ ให้มนุษย์มีวิธีการสื่อสาร หรือ รูปแบบการ แสดงออกที่หลากหลายยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ดีการนำภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ไปใช้งาน ซึ่งหากวิเคราะห์อย่าง ลึกซึ้งโดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิด ทำให้พบว่า การนำภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ไป โผลงในสื่อเพชบุ๊ค ถือเป็นการผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องที่นำมาสู่การทำงานในระบบดิ จิทัล สามารถนำภาพไปใช้ในสื่อคอมพิวเตอร์โดยลดขั้นตอนการทำให้เป็นภาพ ส่งผลให้ผู้ใช้ได้รับ ความสะดวกสบายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ติดต่อสื่อสารกันผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ บนโลก การสื่อสารที่ลดความแตกต่างของบุคคล โดยผู้ใช้สามารถจะแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่าน ภาพถ่ายที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเสริมสร้างความสวยงามให้แก่บุคคล

หากจะมองผ่านแนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดไปพร้อมกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ เรา อาจอธิบายได้ว่า ท่ามกลางการพัฒนาเทคโนโลยีในปัจจุบัน โลกาวัดนี้อาจมีส่วนเป็นบริบทใน การสร้างอัตลักษณ์ หรืออาจเป็นตัวเร่งให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ท่ามกลางการปฏิวัติระบบการ สื่อสารที่บุคคลต้องการหาตัวตนบนโลกการสื่อสารที่มีมิติเชิงพื้นที่และเวลาที่แคบลง และใน ขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็เป็นตัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยการใช้ชีวิตที่สะดวกสบาย มากขึ้น และยังเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ๆ ถือเป็นการ แสดงออกทางการสื่อสารในรูปแบบใหม่นั้นเอง

